

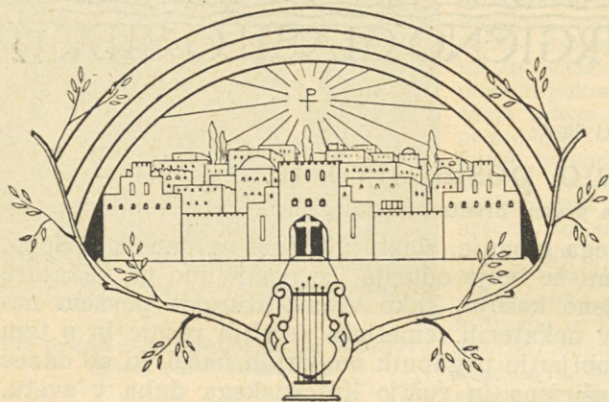
Msgr. Miho Pušić, hvarski škof:

Sodobno poslanstvo liturgije

(Iz govora na prvem hrvatskem liturgičnem kongresu)

Važnost liturgičnega gibanja, zlasti z ozirom na današnjo dobo, se bo pred našimi očmi še bolj odkrila, če pomislimo na nekatere znake liturgije, ki jasno kažejo, kako vprav liturgija povsem nazorno izraža potrditev nekaterih temeljnih verskih resnic in s tem mnogo doprinaša k pobijanju pogubnih modernih načel, ki so danes v svetu tako zelo razširjena in rušijo krščanskega duha v svetu. Pred vsem je liturgija javna in slovesna potrditev (afirmacija) božjih pravic nad vesoljnim svetom. Bog je po nauku samega zdravega razuma, ki ga pa čudovito dopolnjujejo nauki sv. vere, vrhovno bitje, ki ima vrhovno gospodstvo nad vsemi stvarmi, in kot tak poseduje popolno nesporno pravico do češčenja in ljubezni od strani svojih stvari. On je naš Stvarnik in Oče, a mi smo njegove stvari in otroci in zato mu nujno moramo izkazovati svojo čast in ljubezen tako kot poedinci kakor tudi kot člani človeškega občestva. Moderni svet hoče danes zavreči vse nadnaravno, hoče odstraniti Boga iz vsega narodnega življenja; prepojen s krivimi nazori proglašja Boga za tujca v človeškem občestvu in njegove zakone smatra za nepotrebne, ki ni zanje mesta v javnem življenju. Kratko rečeno, moderni svet se hoče organizirati brez Boga, brez ozira na njegov nauk in njegove svete zapovedi. Proti takemu laičnemu brezbožnemu naziranju morajo nastopiti vsi zavestni katoličani in ga povsod pobijati, kajti družba brez Boga nujno drvi v propast. Saj vidimo na lastne oči, da družine brez Boga vedno bolj razpadajo, šole brez Boga odgajajo prej zločince kot pa dobre državljane, država brez Boga pa ugonablja sebe in svoje narode, ne samo v duhovnem, marveč tudi časnem pogledu. Zato je po besedi belgijskega filozofa in domoljuba kardinala Merciera javni odpad od Boga največji zločin našega veka. A vprav liturgija je najslovesnejši javni protst proti takemu modernemu laicizmu, ona je najuspešnejši vsakdanji odpor proti laičnemu pojmovanju človeške družbe, kajti neprenehoma opozarja ljudi na polne (absolutne) božje pravice in jih

odvrača od pogubnega vpliva laičnega duha. Cerkev s svojo liturgijo, t. j. s svojimi javnimi bogoslužnimi dejanji priznava in časti Boga kot svojega najvišjega Gospoda in Gospodarja tako človeka poedinca kakor vse človeške družbe in s tem daje Bogu, kar je božjega; daje mu dolžno čast in hvalo, zahvalo, spoštovanje in ljubezen. Namesto odpadniškega »ne bom služil« odmeva v cerkveni liturgiji po vsem zemeljskem krogu združeni vzneseni glas vernih src, ki padajo na kolena pred neizmernim in predobrim božjim veličastvom ter v dejanju in besedah odkrito in glasno izpovedujejo z gorečim apostolom Pavlom:

Nebeški Jeruzalem

»Kralju vekov pa, neminljivemu, nevidnemu, edinemu Bogu čast in slava na vekov veke« (1 Tim 1 17). In tako liturgija prinaša Bogu javno in skupno zadoščenje preziranemu božjemu veličastvu, slovesno in javno protestira proti modernemu na-

turalizmu in laicizmu in s tem močno doprinaša k utrditvi vere v svetu. Še več! Liturgija vodi človeka tudi h Kristusu, ki ga prikazuje kot edinega Odrešenika vseh ljudi in vseh narodov. Liturgija nam resnično nazorno in svečano v svojih molitvah, zlasti v daritvi sv. maše, neprestano stavi pred oči temeljno resnico naše sv. vere, da je Jezus Kristus edini srednik med Bogom in ljudmi. Ona nam v svojih obredih nepretrgoma kliče: »V nikomer drugem ni zveličanja, zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano, da bi se mi mogli v njem zveličati. On je kamen, ki ste ga vi zidarji zavrgli, ki je pa postal vogelni kamen« »Apd. 4, 12).

To prevažno resnico o edinem Odrešeniku človeštva, Jezusu Kristusu, nam liturgija vsak dan ne samo nazorno predočuje, marveč s tem tudni čudovito v dušah utrjuje vero, da imamo v Kristusu »odrešenje in odpuščanje grehov, da v njem prebiva vsa polnost« (Kol 1, 14—20). V vsej svoji liturgiji pošilja sv. cerkev svoje prošnje k Bogu Očetu le po posredovanju Boga in človeka Jezusa Kristusa. Radi tega se tudi vsaka liturgična prošnja duhovnikova končuje s klicem: po Gospodu našem Jezusu Kristusu. S tem izjavljamo, da pred nebeškim Očetom ne more imeti vrednosti niti eno naše dejanje, če ni storjeno v zvezi z našim edinim srednikom Jezusom Kristusom. Liturgija je odlično kristocentrična, t. j. slovesno izpoveduje Kristusa kot središče vsega bogoslužja, a po tem tudi vsega človeštva in tako krepi v nas vero, upanje in ljubezen v našega Gospoda Odrešenika. Radi tega je treba, da vsi mi duhovniki,

vsi dušni pastirji in veroučitelji, duhovni voditelji klerikov, kakor tudi voditelji Katoliške akcije v svojih govorih, pridigah, vobče v vsem verskem poučevanju kot največ delujemo v liturgičnem duhu sv. cerkve, v duhu obnove po liturgiji.

Liturgija — vir moralne in socialne prenovе

Mnogi često pozabljajo ali ne razumejo, kako velike posledice bi liturgična obnova imela tudi za moralno in socialno življenje v človeški družbi. Liturgija nam cerkev predstavlja ne kot navadno duhovno občestvo, slično drugim človeškim udruženjem, marveč neprimerno više, kot skrivnostno telo Kristusovo. Sv. Pavel v svojih poslanicah razlikuje Kristusa kot fizično osebo, ki je živel na zemlji, za nas trpel, nas odkupil s svojo smrtjo na križu, ter skrivnostnega Kristusa, ki ga tvorijo v nadnaravnem, a vendar dejanskem (realnem) redu vse duše, ki so združene s Kristusom po ljubezni v posvečujoči milosti božji: torej blaženi v nebesih, duše v vicah in verniki na zemlji. Vsi ti sestavljajo tako tesno duhovno občestvo, da jo sv. Pavel vzporeja z zvezo med glavo in udi v človeškem telesu. To občestvo ima različne službe, kakor ima tudi telo razne ude, toda vse občestvo ima skupno duhovno življenje (kakor ima tudi telo skupno telesno življenje): namreč življenje Kristusovo, ki ga navdihuje in vodi Sv. Duh. In vsi člani so dolžni, da aktivno sodelujejo v tem duhovnem življenju, da krepijo in širijo Kristusovo življenje v sebi in v drugih in da drug drugemu pomagajo v sleherni potrebi. To blagotvorno resnico o naši tesni povezanosti s Kristusom, našo glavo ter o naši medsebojni najožji bratski solidarnosti nahajamo jasno potrjeno v čudoviti liturgiji sv. cerkve. Vsa cerkvena liturgija se vrši vprav v znamenju te resnice. Vsi bogoslužni obredi, kot sv. maša, molitev brevirja, delitev sv. zakramentov se v cerkvi ne vrše v imenu poedincev, niti v izključno korist poedincev, marveč se vsekdar vrše v imenu vsega duhovnega občestva vernikov, povezanega s Kristusom. In ti obredi so tudi v prvi vrsti namenjeni slavi božji in splošni koristi vsega občestva. Vsa naša liturgija ima odlično socialni pomen: bodi javna liturgična dejanja, ki so namenjena, da Bogu dajejo hvalo, kot sv. maša, molitev brevirja, bodi sv. zakramenti, ki nas posvečujejo. Vsem ljudem so najboljša šola medsebojne bratske solidarnosti, ker nam nazorno stavijo pred oči veliko božansko resnico, da imamo skupnega Očeta, ki nas je ustvaril, kateremu pa s skupnim bogoslužjem izkazujemo dolžno hvalo in spoštovanje in da smo vsi bratje v Kristusu, ki je »prvorojeni med brati«. In vse to nas neprestano navaja k medsebojni ljubezni in bratstvu. Obiskovanje iste cerkve po bogatih in revnih, učenih in neukih, kraljih in podanikih, skratka vseh raznovrstnih ljudskih slojih brez ozira na stan, poklic, premoženje, spol, ter skupno pristopanje k isti mizi Gospodovi, ali ni to najbolj nazoren pouk krščanske ljubezni za celi svet? A vprav cerkvena liturgija s svojim javnim bogočeščenjem to najuspešneje omogoča. Kajti javno bogoslužje po besedah sv. Avgušтина zabrisuje razlike, odstranjuje nesporazume, pomirja neprijateljstva. Seveda vse te

sadove rodi liturgija le takrat, če verniki sodelujejo pri bogoslužnih dejanjih ne samo s telesom, marveč tudi z duhom, če skrivnostna kri sv. cerkve živo kroži v življenju vernikov.

Vse to pa nam jasno dokazuje, kako važno nalogo ima liturgično gibanje za preporod krščanskega življenja: da verniki čim

Darovanje Marijino

»Glej, dekla sem Gospodova!«

nimanje za liturgijo, a po njej za čim globlje versko katoliško življenje (Croatia orans 1937).

Oražem Janez:

»Gospod kaplan«

Nekaj podobnega kot je v družini dober stric, je v farni družini — kaplan. Kaplan — po mestih tudi vikar imenovan — je župnikov mlajši duhovni brat. Isto mašniško posvečenje ju je združilo k istemu delu v družini božjih otrok — cerkvi, ki je sestavljena iz majhnih družinic — župnij. Tu je župnik oče, kaplan pa mu je povsod pomočnik. Kar dela, dela v njegovem imenu in namesto njega, ker je za enega dela preveč. Njegovo družinsko delo je prav tako kakor župnikovo: sprejemanje novih članov v farno družino s prerojenjem v sv. krstu, zdravljenje bolnih v sv. spovedi, darovanje v imenu vseh bratov in sestra v sv. maši, prehranjevanje z nebeškim kruhom sv. obhajila, posredovanje pri Bogu z molitvijo brevirja, sejanje božje besede v cerkvi, šoli itd. Kaplan vrši to delo bolj svobodno in nevezano kot župnik, ki mora kot skrben oče včasih vzeti tudi palico ostre besede v roke; zato ga imajo farani navadno še rajši kot župnika. Naj bo že kakorkoli: ljubezni in spoštovanja sta vredna oba, ne radi svoje osebe, marveč radi dela, ki ga sredi svojih otrok vršita.

Pa to samo mimogrede, da ne bo kdo mislil, da je kaplan odveč v farni družini. Danes je nekaj drugega na vrsti za razgovor.

Ko je eden izmed vas prebral naše zadnje pismo, je z nasmeškom pripomnil: »Aha — danes so pa gospod sami sebi pridigo napravili!« Prav, dragi farani, ali da kot sv. Pavel zapišem: otročiči moji! (Gal 4, 13.) Morda je res zadnje pismo o očetu farne družine v marsičem veljalo meni. Danes pa imam nekaj na srcu, ki je čisto za vas.

Kaj je vaša največja želja — očetje in matere, ki mi pri obiskih kažete kopico nedoraslih otrok in tožite: »Glejte, gospod, pri jelu nas je deset, pri delu pa dva!« O, ko bi vsaj že dorasli, kajne, da bi jih ne grabilo samo za žlico deset, marveč tudi za delo! Kako lepo je v družini, ko vsaj eden ali dva odrasteta toliko, da pomagata očetu! S kakšno ljubeznijo jih dober oče uvaja v gospodarstvo! Spočetka jih samo uči; to in ono pokaže; sčasoma jemljeta vedno več bremena z očetovih ramen, marsikatero delo naredita prav tako dobro kot on ali pa še bolje. Iz brezkoristnih otrok sta postala delovna člana družine.

Dragi farani! Tudi jaz bi moral kot vaš duhovni oče mnogokrat potožiti: »Tri do pet tisoč jih imam, za delo pa sem sam!« Zato je moja največja želja in vaša najsvetejša dolžnost, da postanete delovni člani naše farne družine. Mene je za božje delo usposobilo mašniško posvečenje, vas pa podoben zakrament — sv. birma. Sveta birma je božji nabor, kjer božja komisija — škof potrjuje v vojake in delavce Kristusove. Vsi smo za Kristusovo delo potrjeni. Po zakramentalni milosti sv. birme smo za to delo dorasli in si pridobili pravico do vedno nove božje podpore. Zdaj je naša dolžnost, da vsi poprimemo za božje delo v naši farni družini, ne pa da brezskrbno sedimo ali celo zaviramo duhovnikovo delo.

Sodelovanje z duhovnikom pri dušnopastirskem delu je naša najlepša naloga. Uvrščamo se v krog božjih delavcev, ki jim na čelu stoji naš prvi predelavec: Kristus. Njegovo delo moramo vsi posnemati, oziroma nadaljevati. On v molitvi in daritvi neprestano dela za nas pri Bogu Očetu. To moramo storiti tudi mi drug za drugega. Zmore to vsak, tudi vi najbolj pozabljeni bratje in sestre — bolniki, reveži, otroci. Ne samo zase, za vso faro molimo, trpimo, darujmo! Občestvena molitev, občestveno trpljenje nas bo rešilo naše skupne duhovne stiske. Od tega najbolj skritega sodelovanja s svojim velikim duhovnikom — Kristusom in njegovim namestnikom — župnikom, nas Kristusov zgled vodi dalje k bolj vidnemu delu dobre besede in živega zgleda. Kako naj duhovnikov glas seže v deveto vas naše fare, ko pa on ne more do vas, vi pa se mu razgubljate na vse strani, da še enkrat na teden ne slišite njegove vzgojne besede! Tu smo dolžni drug drugemu pomagati, opominjati, svariti, učiti, in kar je največ: z dobrim zgledom svetiti. Od tu naprej pa se delo še bolj navzven razširja: skrb in priprava za cerkvene slovesnosti, agitacija za dobro časopisje, bratska pomoč v nesrečah, uveljavljanje Kristusovih načel v izobraževanju, gospodarstvu, politiki in podobno. Naše občestveno delo sega tako daleč, kakor sega delo duhovnikovo, delo Kristusovo. Kristus je imel za

svoje delo pomočnike — apostole; župnik mora dobiti take pomočnike v vas, farani! Postati morate apostoli!

Prav za prav je apostolsko delo dolžnost vseh faranov, vseh kristjanov, a nekatere bo župnik za to posebej poklical kot Kristus svojih dvanajst apostolov. V vsakem stanu: med moškimi in žen-

skami, fanti in dekleti, bo našel posebno delavne sinove in hčere, ki bodo pripravljeni ga posebej poslušati in posebno delo nase prevzeti. Te bo vzgajal kot starejše sinove in hčere in jih zmeraj bolj uvažal v skrivnosti farnega dela. Ne bo jih veliko, iz vsake vasi in vsakega stanu po eden ali dva, a ti bodo morali biti tako delavni, da bodo razgibali vso faro v novo versko življenje.

To organizirano apostolsko delo v fari imenujejo sedanji sveti oče: Katoliška akcija. V naši fari še ni urejena. Vse so šele začetki in gotovo bo trajalo več let, preden bomo dorasli tej veliki nalogi farnega življenja. Saj je v vsaki družini tako: leta in leta otroci doraščajo, mnogo truda in vzgoje je treba, preden so za vsako delo sposobni. In ko ti oslabijo, je treba spet znova vzgajati, znova doraščati do »mere polne starosti Kristusove« (Ef 4, 13).

Dragi farani! Poskrbimo vsak na svojem mestu, »da ne bomo več nedoletni otroci, marveč popolni možje« (Ef 4, 14). Kar vas je dušno zdravih in močnih — pomagajte! Kristus nas priganja. Pojdimo v njegovem imenu! Amen! Tako bodi!

P. Kolumban Oberstar, S. O. Cist.:

Sol v bogoslužju

Sol je v svetem pismu in bogoslužju povsem naravno simbol (znamenje) modrosti, trajnosti in varstva pred duhovno gnilobo. »Sol dela jedi okusne in jih varuje gnilobe. Duha katehumenovega solimo s soljo modrosti in božjega nauka, da se bo varoval gnilobe posvetnih misli,« je že ob koncu 5. stoletja pisal Janez diakon o uporabi soli pri krstu.

Judovska obredna postava je k jedilnim daritvam nujno zahtevala tudi sol: »Karkoli prineseš v dar, osoli, in ne jemlji soli zaveze svojega Boga od svoje daritve. K vsaki daritvi daruj sol« (3 Moz 2, 13). Že Judom je bila torej sol podoba netrohljivosti in stanovitnosti z Bogom sklenjene zaveze. Neprelomljiva zaveza božja z izvoljenim ljudstvom se imenuje solna zaveza, ker je tako trdna in trajna kakor sol: »Solna zaveza je večna pred Gospodom za te in za tvoje otroke« (4 Moz 18, 19).

Apostoli naj bi po Gospodovi volji bili sol zemlje, ker so od njega pooblašeni in usposobljeni, da z učenjem in delovanjem budé duhovno življenje človeštva ter ga varujejo npravnega propada: »Vi ste sol zemlje; če se pa sol spridi, s čim se bo solila? Ni za nič drugega več, kakor da se proč vrže in jo ljudje pohodijo« (Mt 5, 13). Sv. Pavel nas opominja: »Vaša beseda bodi vedno pri-

jazna, s soljo (to je, z modrostjo in razumnostjo) zabeljena, da boste vedeli, kako je treba vsakemu odgovarjati» (Kol 4, 6).

Sveto pismo nas končno opozarja še na eno podobo, ki jo ima sol, to je, na podobo zatajevanja in premagovanja samega sebe. Sam Gospod nas namreč uči: »Vsakdo mora biti soljen z ognjem, kakor mora vsaka daritev biti soljena s soljo« (Mr 9, 50). Jezus hoče reči: Kakor je moral biti pri judovskih daritvah vsak klavni dar nasoljen — sol je podoba čistosti daru in daritelja, a tudi podoba nestrohljivosti — tako mora vsak človek z ognjem trpljenja in zatajevanja postati Bogu všeč. Zato nadaljuje Gospod: »Dobra je sol; če pa sol ne bo slana, s čim jo boste popravili? Imejte v sebi sol (to pomeni: zatajujte in premagajte sami sebe) in živite med seboj v miru« (Mr 9, 50).

Vse te simbolične pomene soli je lepo prevzela tudi sv. cerkev v svoje bogoslužje.

Sprejem poganov med katehume (pripravnike na sv. krst) se je v starih časih izvršil s ponovnim zaznamenovanjem s križem in podelitvijo soli, kakor je ta obred deloma še dandanes ohranjen pri delitvi sv. krsta. Potem ko duhovnik naredi otroku znamenje križa na čelu in na prsih, mu dene v usta nekoliko blagoslovljene soli, govoreč: »Prejmi sol modrosti: naj ti bo sprava za večno življenje.« Sv. Avgustin, ki večkrat omenja dajanje soli, pravi, da to ni zgolj obred, ampak posebne vrste sredstvo milosti: »Kar prejmejo katehumeni, čeprav ni Kristusovo telo, je vendar sveto in svetejše kakor jedi, s katerimi se hranimo, ker je sveta tajnost.« Sol daje naravnim jedem pravi okus. Božja milost nam pa daje okus za vse nadnaravno ter nas dela sprejemljive za vero in nam daje veselje celo nad zahtevami krščanske npravne postave, ki se upirajo naši čutni naravi. »Ako se daje sol,« pravi rimski katekizem, »v usta onemu, ki ima biti krščen, se s tem jasno poznamenuje, da bo po nauku vere in daru milosti dosegel osvobojenje gnilobe greha, prejel okus za dobra dela in dobil veselje nad jedjo božje modrosti.« Sv. cerkev imenuje v omenjenem obredu blagoslovljeno sol — sol modrosti zato, ker je nebeška modrost počelo milosti, ki jo blagoslovljena sol poznamenuje in ki naj kristjana po varni poti vodi v večno življenje.

Molitev sv. cerkve za otroka pred sv. krstom: sol modrosti naj ti bo sprava za večno življenje — lahko opišemo z besedami, s katerimi je že v stari zavezi prosil Boga pisatelj knjige Modrosti za modrost: »Pošlji modrost iz svojih svetih nebes in s prestola svojega veličastva, da bo pri meni in bo delala z menoj, da spoznam, kaj ti je všeč. Kajti ona ve in ume vse, in previdno me bo vodila pri mojih delih in me varovala s svojo močjo« (Modr 9, 10—11).

Blagoslovljena sol se končno uporablja pri blagoslovu vode, ko jo duhovnik trikrat vsuje v vodo v podobi križa in pri tem govori: »Sol in voda naj se pomešata v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.« V blagoslovljni molitvi soli se omenja svetopisemski dogodek, da je Bog dal sol po preroku Elizeju vsuti v vodo, da je postala pitna (4 Kr 2, 21 sl.). Tako naj bi bila tudi zarotena in blagoslovljena sol v blagor verujočim; vsem, kateri jo bodo rabili, v telesno in dušno zdravje; odvrča naj vsako slepilo in zlobo hudega duha.

»Narava soli,« piše Rabanus Maurus († 856), »je sorodna naravi vode in z njo najtesneje združena, ker sta obe iz enake prvine in imata obe enako nalogo in enak pomen. Voda čisti umazanost, sol preganja gnilobo, voda daje bleisk, sol prinaša nestrohljivost, voda pomeni pijačo modrosti, sol pa poznamenuje okušanje modrosti.«

P. Metod Turnšek, S. O. Cist.:

Svetim čast, vernim dušam pomoč!

Češčenje sv. božjih izvoljencev je prastaro. Ko sv. cerkev obhaja godove svetnikov, ne misli s tem krepostnih, v Gospodu umrlih smrtnikov morda »oboževati«, marveč hoče v svojih svetnikih, najodličnejših stvareh božje vsemočnosti, predvsem slaviti in častiti

Boga, katerega podoba in kreposti so si svetniki najgloblje vtisnili v svojo dušo. Čednostno življenje svetnikov je že tu na zemlji svetel odsev božje lepote in dobrote, njih zgled pa najmočnejša pobuda za dosledno, popolno krščansko življenje. Če so zmogli pot popolnosti ti in te, zakaj bi tega ne zmogel tudi jaz, je samega sebe vzpodbujal sv. Avguštin. Razen tega pa so svetniki, ki so se za Boga povsem žrtvovali, v vsem njega iskali, pri Bogu tudi v največji časti in je njih priprošnja pri Bogu izredno mogočna. Sv. cerkev se je tega od nekdaj zavedala in je pri važnejših liturgičnih dejanjih klicala na pomoč božje svetnike v takozvanih »litanijah«, zlasti pred podelitvijo kakega zakramenta, n. pr. na veliko soboto in binkoštno vigilijo po slovesni blagoslovitvi krstne vode, preden se je začel krstni obred. Slično tudi pred podelitvijo sv. redov: subdiakonata, diakonata in mašniškega posvečenja. V litanijah vseh svetnikov, ki so svojski liturgičnega izvora in značaja, nahajamo takorekoč prvi primer skupnega češčenja vseh svetnikov, dočim se jim je posebni liturgični dan posvetil jako pozno, šele v 9. stoletju. Praznik je dobil svoje mesto s 1. dnem v novembru, t. j. zadnjega meseca pred zaključkom cerkvenega leta, ko kraljestvo Kristusovo že dozoreva v končno slavo in povelicanje.

Vigilija vseh svetnikov. S tem, da je pred praznikom sv. cerkev uvedla tudi vigilijo, nočno božjo službo z bdenjem, je praznik vseh svetih vstopil v vrsto najodličnejših cerkvenih godov. Nedvomno je misel, da so vsi ti, ki so tu na zemlji radi Kristusa bili preganjani, mučeni, usmrčeni ali pa so v sv. spokornosti mrtvičili samega sebe, a zdaj s Kristusom kraljujejo, za krščansko srce izredno tolažilna. Praznik vseh svetnikov je slavní god naših dragih, v Kristusu starejših bratov in sester, ki so dobojevali dober boj in zdaj s svojim zgledom svetijo tudi nam in kažejo, kako priti do zmage. V mašni molitvi na vigilijo pred vsemi svetimi si prosimo, naj Bog v nas pomnoži svojo milost in nam podeli, da se po svetem življenju pridružimo radosti njih, katerih god želimo praznovati.

Praznovanje godu vseh svetnikov pričinja sv. cerkev s slovesnim spevom: Radujmo se vsi v Gospodu, slaveč praznični dan v čast vsem svetim. Ob navadnih dneh obhaja cerkveno bogoslužje le spomin enega ali več božjih izvoljencev, danes pa je Bog pomnožil svoje ljudstvo in povečal radost, da bi veselje Kristusovo in sv. cerkve bilo popolno. Sv. cerkev slavi danes ne samo apostole in mučence in spoznavalce, člane cerkvene hierarhije, marveč tudi katoliške laike, spokornike in device, zveste žene in vdove, vse, na katere se je razlil Sv. Duh in jih vodil k junaškim stopnjam svetosti.

Mašna prošnja izraža misel, da kakor se enega dne radujemo zaslug vseh božjih svetnikov, tako naj bi nam tudi po pomnoženem številu nebeških priprošnikov bilo podeljeno obilje božjega usmiljenja.

V berilu nam sv. Janez v videnju slika nebeško kraljestvo sv. Jeruzalema, ki vanj hite neštete množice. Ne samo 144 tisoč izvoljenih sinov Abrahamovih, marveč v to mesto imajo dostop množice sleherne starosti, vsakterega rodu, iz vsakega stoletja in stanu. Ne-

štete množice vidi apostol sv. Janez. Zato v nebesa priti ni tako težka stvar. Seveda en pogoj se zahteva. Vsi morajo na čelu imeti pečat, pečat božjega otroštva in vdanosti nebeškemu Očetu. Ta pečat se pa pridobi z izpolnjevanjem božjih zapovedi in navodil sv. cerkve.

Za sv. evangelij sv. cerkev ni mogla izbrati lepšega mesta, kot je sloviti Gospodov govor o osmerih blagrih. Tu se sv. cerkev po Gospodovih ustih obrača na vse ljudi, za slehernega zvestega kristjana obetajoč poseben blagoslov. Naj bodo stiske življenja še tako raznolike in trpke, vedno je v njih moči doseči svetost, če jih le v Kristusovem duhu prenašamo.

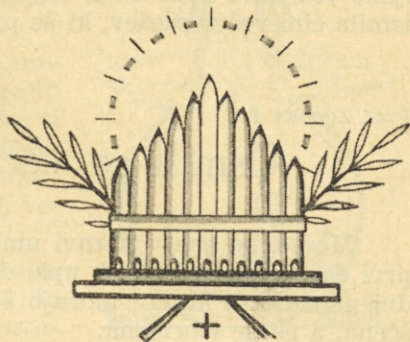
Značilen in za našo dobo važen je tudi darilni spev, ki slovesno naglašja, da so duše pravičnih v roki božji. Vsa brezbožna zloba ne more škoditi pravičnim. Brezbožniki so le orodje, ki se ga Bog poslužuje, da z njim oblikuje duše pravičnih v sveto božjo umetnino.

Obhajilni spev še enkrat povzame radostno blagovest Gospodovih blagrov, prošnja po obhajilu pa vsebuje željo, naj bi nam češčenje božjih svetnikov rodilo veselje, priprošnja svetnikov pa nudi uteho in varstvo.

Tako nam praznik vseh svetnikov prelepo kaže veličino krščanske vere in nje vzvišen sad: večno življenje.

Verne duše

Če je prvi november posvečen zmagoslavlnemu zboru svetih, je povsem naravno, da dobra mati sv. cerkev naslednjega dne svoj pogled iz višin obrne doli v kraj trpljenja, kjer duše v Kristusu umrlih zadoščujejo za svoje prestopke in malomarnosti. Že poganski narodi posvečajo vso nežno ljubezen dragim rajnim, a še vse večjo skrbnost in ljubezen kaže dc umrlih sv. cerkev. Najzgovornejša priča za to so katakombe, podzemsko grobišče, ki jih je sv. cerkev posvetila z vsakodnevnim shajanjem k presv. evharistični daritvi. Ni mogla za svoje rajne večjega in lepšega storiti, kakor da je na njih grobovih dan za dnem darovala božje Jagnje, ki odjemlje grehe sveta. In ko to več ni bilo mogoče vršiti v katakombah, pa je ostanke svojih blaženih rajnih, zlasti mučencev, velela prenesti v slavne rimske bazilike in še dandanes zapoveduje, da naj povsod, kjer se daruje presv. evharistična daritev, v oltarju bodo tudi zemski ostanki mučencev in svetnikov. Mučenci in svetniki ne potrebujejo molitev, marveč se sv. cerkev sama zateka k njim po pomoč, na njih godove, kakor tudi vsak dan pri sv. maši, ko imenuje njih imena posebej ali se jih splošno spominja. Enako se pa tudi dragih rajnih, ki naše molitve

Ob petju orgel je Cecilija Gospodu pela: »Naj srce ostane neomadeževano, da ne bom osramočena«

potrebujejo, spominja ne samo na njih smrtni dan in obletnice, marveč vsak dan in sicer prav tako pri najsvetejši evharistični daritvi. Sv. cerkev se dobro zaveda, da vsa slava svetim, vsa pomoč bojujočim se in vsa tolažba trpečim prihaja od Gospoda Kristusa, srednika med zemljo in nebom, prvorojenca vsega veseljstva, glave skrivnostnega telesa sv. cerkve: zmagoslavne, bojujoče se in trpeče. Zato bomo tudi takoj razumeli, zakaj so na vernih duš dan dovoljene vsakemu duhovniku tri sv. maše. Da bi kri božjega Zveličarja izmila čim več madežev, ki še pačijo božjo podobo vernih duš.

Prof. Zdenka S.:

Usmili se vernih duš v vicah!

Kdor v me veruje, bo živel vekomaj.

Mesec, ko vse v naravi umira, posveča tudi sv. cerkev umrlim: prvi dan vsem, o katerih upa, da gledajo Boga v nebesih, vse ostale dni pa dušam, katere morajo še trpeti za krivdo, ki je sicer odpuščena, a še ne izbrisana.

Spominjati se umrlih je več, nego prva dva dni v novembru obiskati in okrasiti grobove. Več nego cvetje pomeni umrlim naša molitev.

Kako molimo s cerkvijo?

I. pri *sleherni* sv. maši se spominjamo tudi mrtvih:

1. V *veri* izpovemo svojo vero v Kristusa, ki bo prišel soditi žive in mrtve; vero v vstajenje mesa in v večno življenje (torej niti trenutek ne premišljamo, ali je posmrtnost ali je ni).

2. Pri *darovanju* ne darujemo le zase, temveč se (pri dar. kruha) izrecno spomnimo tudi vseh umrlih z željo, naj jim bo to v večno življenje.

3. Ko se naš dar pri *povzdigovanju* skrivnostno izpremeni v Kristusa samega, prosimo v posebni molitvi — in tu imamo, sredi najbolj nedotakljivega in neizpremenljivega dela sv. maše, pravico, izrecno imenovati nje, ki so nam posebno blizu! — teh — potem pa vseh umrlih sploh. Toda ne »umrlih«, temveč njih, »ki so šli pred nami«, »ki spe«, »ki počivajo v Kristusu«! Vsem tem prosimo, naj Bog da »kraj luči in miru«.

4. V *zadnjem evangeliju* imamo božji odgovor na našo vero, prošnjo in daritev: večna Beseda zagotavlja življenje vsem, ki vanjo verujejo; življenje, ki je Luč.

II. In *črne* sv. maše? S tankim čutom za naše razpoloženje in vendar zvesta svojim načelom govori sv. cerkev ob raznih okoliščinah razločno.

1. Na dan *smrti* ali *pogreba*, ko najbolj živo čutimo izgubo, nas bodri (v berilu) sv. Pavel, naj ne bomo žalostni, kakor oni, ki nimajo upanja: Kajti kakor je Kristus vstal, tako bo On obudil vse, ki so v njem zaspali. Gospod sam nam (v evangeliju)

obljublja (kot je žalostni Marti): Tvoj brat bo vstal. Poleg tolažbe zveni tudi že opomin k veri: Kdor v me veruje, ne bo umrl vekomaj.

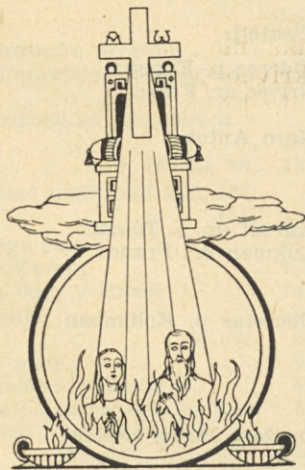
2. Na obletnico nas sv. cerkev še tolaži z Gospodovimi besedami: To je Očetova volja, zato sem prišel, da vse privedem k njemu — govori pa spet in še glasneje o veri, ki je predpogoj: Kdor v me veruje, bo živel.

3. Pri vsakdanjih črnih sv. mašah govori sv. cerkev predvsem o pogojih za večno življenje; v berilu o tem, da si sami kujemo večnost: Njih dela jim bodo sledila; v evangeliju pa o živem kruhu: Kdor bo jedel od tega kruha, bo živel vekomaj (torej še tolažba).

V molitvah črnih sv. maš (pri vstopu, v stop. molitvah in pri sv. obhajilu izrecno, pri ostalih smiselno) in pri *ostalih* molitvah za rajne sv. cerkev največkrat ponavlja željo: Naj počivajo v miru, in: Večna luč naj jim sveti. Kdo si ne želi pokoja, kdo ni vesel luči? Nemirno pa je človeško srce, dokler ne počiva v Bogu. Zato sta omenjeni želji isto, kar: Bog z vami, in: Mir vam bodi. Boga želimo sebi in vsem. Kje naj ga prejmemo, kakor pri sv. obhajilu — kot sad njegove in svoje daritve? Če eno samo celico prepoji sončni žar — ali ni to celemu telesu v prid?

Zato bodi osrednja točka v pobožnosti za rajne vprav presv. evharistična daritev s presv. evharističnim obedom! Če pogani darujejo in dajejo svojim rajnim v grob najdražje predmete, celo jedi, ki so jih v življenju najraje uživali, potem jim mi darujmo tisto Jed, ki tudi mrtvemu koristi, ki oživlja za večno življenje, ki izbriše časne kazni in vodi na kraj hladu in luči, v domovino Kristusovih radosti. Vedimo, da bodo vsi ti, ki smo jim v njih bedi prišli na pomoč, v naših stiskah z nebesnih višin hvaležno delili uteho. V Kristusu smo si bratje in sestre, zato ljubimo drug drugega ne le v besedah, marveč tudi v dejanju in resnici.

»V onem življenju, katerega pokoj najti se trudimo in ki nam ga po smrti tega telesa ali tudi po koncu tega svetovja obljublja Resnica vstajenja, ne bomo nikoli spali kakor ne bomo tudi nikoli v njem umrli« (Sv. Avguštin).

Ker je duša tvojega služabnika in tvoje služabnice, Gospod Jezus Kristus, zapala in verovala vate, naj jo sveti angeli privedejo v rajsko domovino!

(Iz bogoslužja za rajne)